

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi

Bakı İdarəetmə və Texnologiya Kolleci

(Orta ixtisas təhsili müəssisəsinin adı)

İnformasiya sistemləri və verilənlər bazası

(Fənnin adı)

(Fənn proqramı kim tərəfindən və nə vaxt təsdiq olunub)

Camalov Zeynal Tacəddin oğlu tərəfindən hazırlanmış

Sillabus

2017-ci il

1. Müəllim haqqında məlumat

Soyadı: Camalov

Adı: Zeynal

Atasının adı: Tacəddin

Təhsili: Tam ali təhsil

Elmi dərəcəsi:

Elmi adı:

Vəzifəsi: Fənn birləşmə sədri

Əlaqə rekvizitləri: e-mail: camalov1957@mail.ru tel: (mob) 050-631-25-53

Gün ərzində kollecdə olduğu vaxt: 8:30-18:50

İştirak etdiyi müsabiqə, kurs və təlimlər:

- “İntel-Gələcək üçün təhsil “ təliminin iştirakçısı -2007;
- Madad-Azərbaycan təşkilatının keçirdiyi Elektron məktəb kursunun fəal iştirakçısı.
- “Smart Technologies” şirkəti tərəfindən təşkil edilmiş Məktəb müəllimləri və təhsil işçiləri üçün “İnteraktiv Elektron lövhələri ilə Tədris” təlim kursu-2012-ci il.

Xarici dil: rus dili, lüğətlə ingilis dili

2. Fənn barədə məlumat

Fənnin adı: İS və veilənlər bazası

Fənnin kodu: IPF-B09

Kreditlərin sayı: 4

Fənn öyrənilən vaxt: 2017-2018-ci tədris ili

Prerekvizit fənlər:

3. Fənnin xarakteristikası

Fənnin təyinatı-İnformasiya sistemləri və verilənlər bazası fənni Bİ və TK-nın AS və HT proqram təminatı, KŞ və HT təmiri və servis xidməti, KŞ, informasiyanın işlənməsinin və idarəetmənin avtomatlaşdırılmış sistemləri ixtisaslarının tələbələri üçün nəzərdə tutulmuşdur. Fənnin tədrisi üçün cəmi 60 saat (30 saat mühazirə, 30 saat məşğələ) vaxt ayrılmışdır.

Fənnin öyrənilməsində məqsəd və vəzifələr-Fənnin məqsədi, verilənlər bazası anlayışının və bazanın yaradılmasının öyrənilməsidir. Bu fənnin tədrisi tələbələrə bazadakı cədvəllərin yaradılması, onlar arasında əlaqə, sorğu, forma və s.öyrədilməsi, konkret məsələ həllinin bilik, bacarıq və vərdişlərin yaradılması, tələbələrdə onların öz peşə fəaliyyətində verilənlər bazasının əsas qanunları ilə bağlı bacarıqlarının istifadəsi üçündür.

Fənnin qısa məzmunu-İnformasiya sistemləri və verilənlər bazası fənnində aşağıdakı mövzuların tədrisi nəzərdə tutulur:

1. Cədvəl yaratmaq üsulları(konstruktor pəncərəsində,ustanın köməyi ilə,verilənləri daxil etməklə).

2.Konstruktor pəncərəsində cədvəlin yaradılması.Verilənlərin tipləri.

3. Cədvəllər arasında əlaqə.

4. Sorğuların yaradılması.

5. Formaların yaradılması.

Fənnin tədrisi üsulları:Mühazirələr, məşğələ dərsləri, ev tapşırıqları, məsləhət saatları, tələbələrin sərbəst işləri.

4.Fənnin öyrənilməsi nəticəsində tələbə tərəfindən əldə olunan kompetensiyalar

Bilik:	<ul style="list-style-type: none">• cədvəllərin yaradılması;• sorğular;• sahələr üzərində riyazi əməliyyatların aparılması;• modifikasiya sorğularının yaradılması• Formaların yaradılması
Bacarıq:	<ul style="list-style-type: none">• Verilənlər bazası vasitələrindən cədvəllərin qurulması, onların üzərində forma, sorğu və s. istifadə etməyi bacarır;• düşünmək mədəniyyətinə malik, informasiyanı qəbul etməyi, ümumiləşdirməyi, analiz etməyi, qarşıya məqsəd qoyub, bu məqsədə nail olmaq yollarını seçməyi bacarır;• düşünür, fikrini əsaslandırır, fikrini aydın şəkildə şifahi və yazılı ifadə edir
Vərdis:	<ul style="list-style-type: none">• fənnin tədrisində öyrəndiyi əsas bilikləri öz peşə fəaliyyətində istifadə edir, tətbiq edir

5. Mövzu-təqvim planı

Həftə	Bölmə Dərsin mövzusu	Saat	Tədrisinfor ması	Müstəqilişüç üntapşırıq
1.	Verilənlər bazasının təsviri	2	Mühazirə	
	Verilənlər bazasının idarəetmə sistemləri			
	Verilənlərin modelləri	2	Məşğələ	
2.	Verilənlər bazasının arxitekturası. Əsas anlayış və müddəalar	2	Mühazirə	
	MS Access-in komponentləri			

		2	Məşğələ	
3.	Cədvəl strukturunun yaradılması Konstruktor pəncərəsində cədvəlin yaradılması. Verilənlərin atributları	2 2	Mühazirə Məşğələ	
4.	Atribut və açarlar Cədvəl strukturunun modifikasiyası	2 2	Mühazirə Məşğələ	
5.	Verilənlərin manipulyasiyasının prinsip və əsasları Cədvəllər arasında əlaqənin yaradılması	2 2	Mühazirə Məşğələ	
6.	Verilənlər bazasına məsafədən müraciətənləyişi Verilənlərin axtarılması, əvəzetmə simvolları	2 2	Mühazirə Məşğələ	
7	Süzgəc. Süzgəcin növləri Çeşidləmə	2 2	Mühazirə Məşğələ	
8.	Sorğular. Ustanın köməyi ilə sorğunun yaradılması Sorğunun konstruktor pəncərəsi	2 2	Mühazirə Məşğələ	
9.	Yazıları seçmək üçün şərtlərin qurulması Not, Like, And, Or operatorları	2 2	Mühazirə Məşğələ	
10.	Between operatoru Sorğularda hesablanan sahələrin yaradılması	2 2	Mühazirə Məşğələ	

11.	Yekun sorğular. Modifikasiya sorğuları	2	Mühazirə	
	Formaların sadə yolla yaradılması. Lentvari, cədvəlşəkilli avtoforma	2	Məşğələ	
12.	Formalar.Verilənləri daxil və redaktə etmək üçün formalardan istifadə edilməsi	2	Mühazirə	
	Formanın çapı	2	Məşğələ	
13.	Formanın forma konstrukturu vasitəsi ilə yaradılması.	2	Mühazirə	
	Formanın kostruktur pəncərəsi	2	Məşğələ	
14.	“Müştəri-server” tipli sistemin yaradılmasının mahiyyəti, rolu və üsulları	2	Mühazirə	
	Kadrlar şöbəsi üçün VB cədvəlinin yaradılması	2	Məşğələ	
15.	Kadrlar şöbəsi üçün VB cədvəlinin yaradılması	2	Mühazirə	
	Kadrlar şöbəsi üçün VB sorğuların yaradılması	2	Məşğələ	

6. İstifadə olunan ədəbiyyat və tədris metodik vasitələr

1. Каратыгин С. А. Access- 97 серия «Без проблем»
2. Кərimov S.Q.İnformasiyasistemləri və verilənlər bazası
3. Говрилова Т.А., Хорошевский В.Ф. База знаний интеллектуальных систем
4. Лорьер Ж.Л. Системы искусственного интеллекта. İnternet

İnternet resursları:

1. <http://www.aztun.edu.az/yuklenen/files/Riyazi%20%20m%C9%99ntiq%20Muhazire%20v%C9%99%20suallar7.pdf>

Fənnin bütün mövzuları üzrə mühazirə mətnləri elektron formada kollecin saytında yerləşdirilib.

7. Təhsiləmə prosesinə nəzarət və tələbələrin biliyinin qiymətləndirilməsi

7.1. Tələbələrin sərbəst işlərinin (TSİ) təşkili

Fənn üzrə semestr ərzində tələbələrə 10 sərbəst iş tapşırığı verilir. Hər tapşırığın yerinə yetirilməsi 1 balla qiymətləndirilir. Sərbəst iş yazılı formada təhvil verilməlidir.

Fənn üzrə sərbəst işlərin mövzuları və təhvil verilmə tarixi:

Sayı	Mövzular	Son tarix
1.	1) Baza nədir? 2) Verilənlərin şəbəkə modeli 3) Bazanın əsas anlayışları 4) Konstruktor elementləri	4-cü həftə
2.	1) Verilənlərin ierarxik modeli 2) Əvəzedici usta sahəsi 3) Mətn tipli sahə 4) OLE tipli sahə	5-ci həftə
3.	1) "Verilənlər sxemi" dialoq pəncərəsi 2) Əvəzetmə simvolları 3) Genişlənmiş süzgəc 4) Verilənlərin relyasion modeli	6-cı həftə
4.	1) Sorğunun növləri 2) Sorğularda şərtlərin verilməsi 3) Sorğularda sahələrdən birinin dəqiq uyğun gəlməməsi 4) Aralıqların verilməsi	7-ci həftə
5.	1) Sorğularda hesablamaların aparılması 2) Sahə üzrə cəmin hesablanması 3) Sahə üzrə orta qiymətin tapılması 4) Sahə üzrə ən kiçik göstəricinin tapılması	8-ci həftə
6.	1) Əlavə etmə sorğuları 2) Ləğvetmə sorğuları 3) Yeniləşmə sorğuları 4) Sorğularda dəqiq uyğun gəlməyən sahələr	9-cu həftə
7.	1) "Müştəri-server" tipli sistemin yaradılmasının mahiyyəti, rol və üsulları 2) Əlavə etmə sorğuları	10-cu həftə

	3) "İşğal olunmuş rayonlar" VB cədvəlinin yaradılması 4) Forma konstrukturu	
8	1) #, *, [], ? simvolları 2) Yeniləşmə sorğuları 3) Formanın yaradılması 4) Sorğularda hesablamaların aparılması	11-ci həftə
9.	1) "İşğal olunmuş rayonlar" VB cədvəlinin yaradılması (formanın yaradılması) 2) "Kadrlar şöbəsi" VB cədvəlinin yaradılması (formanın yaradılması) 3) "K qrupları" VB cədvəlinin yaradılması 4) "Sistem və şəbəkələr" şöbəsi tələbələrinin bazasının yaradılması	12-ci həftə
10.	1) Kadrlar şöbəsi üçün VB cədvəlinin yaradılması (Sorğuların yaradılması) 2) "K qrupları" VB cədvəlinin yaradılması (müxtəlif sorğuların yaradılması) 3) "P qrupları" tələbələrinin bazasının yaradılması (formanın yaradılması) 4) "K qrupları" VB cədvəlinin yaradılması (formanın yaradılması)	13-cü həftə

7.2. Tələbələrin biliyinin qiymətləndirilməsi

Fənn üzrə kreditin hesablanması :

50 bal- imtahana qədərki bal:

- 10 bal-dərslərə davamiyyətə görə; (fənn üzrə ayrılmış auditoriya saatlarının 25%-dən çoxunda iştirak etməyən tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır)
- 10 bal-tələbənin sərbəst işinə görə;
- 30 bal-məşğələ dərslərinə görə.

Yekun qiymətləndirilmə

Tələbələrin biliyinin yekun nəzarət forması imtahandır (maksimum 50 bal)
Tələbənin biliyi 100 ballı sistemlə fənn üzrə semestr ərzində toplanmış balın yekun miqdarına görə aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

51 baldan aşağı-	"qeyri - kafi"	-F
51-60 bal-	"qənaətbəxş"	-E
61-70 bal-	"kafi"	-D
71-80 bal-	"yaxşı"	-C
81-90 bal-	"çox yaxşı"	-B
91-100 bal-	"əla"	-A

Müsbət qiymət almış tələbə fənn üzrə müəyyən olunmuş 2 krediti qazanır. Qeyri-müvəffəq qiymət almış tələbə isə fənn üzrə kreditləri qazanmır və mövcud qaydalara görə fənni təkrar dinləməlidir.

8. Tələbələrin nizam-intizamına qoyulan tələblər

- pedaqoji işçilərin şərəf və ləyaqətinə hörmətlə yanaşmaq;
- kollecin nizamnaməsinə uyğun olaraq, ictimai asayiş və daxili intizam, davranış qaydalarının tələblərinə riayət etmək;
- auditoriyadaxili təlim məşğələlərində iştirak etmək, müvafiq tədris planlarında və kursların işçi proqramlarında nəzərdə tutulmuş bütün növ tapşırıqları müəyyən edilmiş dövrlərdə yerinə yetirmək;
- kollecin otaqlarına, tədris-laboratoriya avadanlığına, cihazlara, dərslər vəsaitlərinə, kitablarına və digər əmlakına qayğı və səliqə ilə yanaşmaq, onların korlanmasına, zədələnməsinə və itməsinə yol verməmək, təmizliyə və səliqəyə riayət etmək.